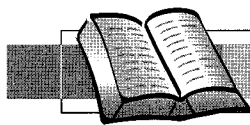

De Saambinder

KERKELIJK WEEKBLAD DER GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Meditatie

Een blijde boodschap voor Maria

En de engel tot haar ingekomen zijnde, zeide: "Wees gegroet, gij begenadigde: de Heere is met u".

Lukas 1:28

De dagen naderen weer waarop we herdenken mogen, dat God Zijn Zoon gezonden heeft en dat de Zaligmaker in de gestalte van een dienstknecht op aarde kwam.

De weken daarvoor worden adventsweken genoemd. Ons wordt dan verkondigd dat de beloften Gods weldra vervuld zullen worden en de naar Zijn komst uitzienden worden bemoedigd: "Zo Hij vertoeft, verbeidt Hem, want Hij zal gewisselijk komen". Blijde boodschap voor ellendigen.

Zo'n blijde boodschap, maar dan wel een zeer bijzondere, wordt ook gebracht in een stad in Galilea, Nazareth genaamd. Een nietig, veracht plaatsje in een verachte landstreek, het land der duisternis en der schaduw des doods, waar echter een groot licht schijnen zal. Een engel des Heeren, Gabriël, wordt door God gezonden naar een maagd, Maria, die ondertrouwd was met een man uit het huis van David. Wat was de eertijds machtige boom, het koningshuis van David, een afgehouden tronk geworden. Toch zou een scheut uit zijn wortelen vrucht voortbrengen, er zou een rijtje uit die afgehouden tronk voortkomen.

Vergane glorie in Nazareth: - beeld van ons allen, die van hoge afkomst zijn, maar zo laag gevallen, dat we wel uitroepen mochten: "De kroon is van ons hoofd gevallen, o wee nu onzer dat wij zo gezondigd hebben". Daartoe is echter nodig, dat wij door de Heilige

Geest verlicht worden, zodat we onze ellende leren kennen en daarover beschaamd worden.

Vriendelijk wordt deze arme maagd echter begroet: "Wees gegroet, gij begenadigde, de Heere is met u". De bode van het hof des hemels begroet een arm, schuldig menskind en zegt dat ze begenadigd is. Zij heeft genade bij God gevonden. Ook Maria was door de zonde een kind des toorns gelijk al de anderen en had daardoor het oordeel des doods verdiend. Zij had ook door eigen schuld haar heerlijkheid verloren en lag in haar schande, onrein, mismaakt en waardig dat de Heere Zich niet meer over haar ontfermen zou. Ze had dit echter leren zien en het vonnis aanvaard. Ze was voor God gemaakt die ze was. In haar hart was echter ook dat uitzien geboren naar een middel om de straf te ontgaan en wederom tot genade te mogen komen. Zij wist van de belofte, waar al de door onweder voortgedrevenen, de ongetroosten, naar hebben leren uitzien: er zou een Verlosser tot Sion komen. Buiten Hem zou ze niet bij God kunnen komen, was er geen leven, geen vrede, geen gemeenschap met God mogelijk, maar alleen Hij zou kunnen redden en genade en eer kunnen geven.

"Gij begenadigde" ... welk een boodschap, als de Heere dat doet verkondigen ... genade gevonden bij God en dat uit vrije ontferming. Onderscheid

gemaakt, waar het niet was. Genade gevonden, hoewel ge woont in het verachte Nazareth, hoewel ge behoort tot het verachte, het onedele dezer wereld dat God, echter uitverkoren heeft.

"De Heere is met u", verkondigt de engel haar.

O, is het een wonder, dat Maria zeer ontroerd is over deze begroeting? De engel gaat haar ook verklaren, hoe dit zal zijn. Hoe een gevallen zondares, die geleerd heeft, dat God naar recht tégen haar zal moeten zijn, genade ontvangen zal. Hoe het kan dat God vóór haar, mét haar zal kunnen zijn. Is dat niet een boodschap waardoor ellendigen zullen uitroepen: "Wat is het, dat ge naar zulk een dode hond omgezien hebt"? God met een verlorene, die zich Zijn gramschap waardig gemaakt heeft. Dat kan nu alleen door Hem, Immanuël - God met ons -, naar Wie al de gelovigen van de oude bedeling hebben uitgezien. Door Hem, die Zoon Die zij zal baren en Wiens naam zij Jezus zal noemen. Jezus, Zaligmaker van Zijn volk, de Middelaar Die de gramschap Gods dragen zal en de schuld zal betalen. Die op Golgotha de verlaten Gods zal ervaren, maar Die zo ook de verzoening verwerven zal en

Inhoud

Meditatie:	
Een blijde boodschap voor Maria	1
Trouw aan Israël	2
Commentaar: Schrappen	3
De strik ontkomen (slot)	5
Van Overzee:	
Een wachtend volk	7
Boekennieuws	8
Kerknieuws	9
Berichten	9
Preekbeurten	10

DE SAAMBINDER
Kerkelijk weekblad
der Gereformeerde Gemeenten.

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers en
boeken ter recensie aan:

ds. A. Moerkerken,
Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263.

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105

Kerkelijk nieuws en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Klooslaan 9, 2985 CK Ridderkerk
tel. 0180-420865, fax 0180-423583

Administratie en betalingen van
abbonementen, adreswijzigingen,
predikbeurten en beroepingswerk aan:

De Saambinder - abonnementen,
Postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599.
Postbankno. voor abonn. gelden: 64327.
email: kbgg@cbgg.nl

Alle **advertenties** aan:

Administratie van De Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisohof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718.
Postbankno. 256686.
email: saambinder-adv@rdnet.nl

Correspondentie-adres
Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

Abonnementsprijs bij vooruitbetaling:

voor Nederland: € 11,- per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober
d.m.v. een acceptgiro)

voor het buitenland:

Luchtpost:

Amerika \$ 56,-, Canada \$ 68,-.

Zeepost:

Amerika \$ 49,-, Canada \$ 59,-.

Advertenties € 0,50,- per mm.

Familieberichten

€ 0,40,- per mm.

Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen uiterlijk donderdag
in bezit van de administratie te zijn.

Rouwadvertenties tot uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

De redactie kan niet aansprakelijk
worden gesteld voor de inhoud van de
advertenties en de ter recensie
aangeboden boeken.

vrede met God schenken. Die Sion
door recht verlossen zal, zodat God
ook rechtvaardig met hen zal zijn.

Zo was God met Adam en Eva in de
staat der rechtheid, maar zo zullen ook
de gekochten hersteld in Zijn gemeen-
schap, met Hem in verzoende betrek-
king gesteld worden.

O, hoe erg, jong en oud, als we onder
de toorn Gods, onder het oordeel dat

God tegen ons is, in gerustheid verke-
ren. Lere de Heere ons voor die ont-
zaglijke toorn vrezen en ontkoming
zoeken in Immanuël, in die dierbare
Vredevorst. Hij zal Zijn volk verlossen
en ellendigen, die arm, nooddruftig
zijn, Zijn ontferming, Zijn heerlijkheid
en vrede geven.

Kalamazoo,

ds. C. Vogelaar

Trouw aan Israël

Al te lang heeft een uitgave van ons
Deputaatschap voor Israël die als titel
draagt *Trouw aan Israël* op bespre-
king moeten wachten. De deputaten
hebben met deze publicatie uitvoering
willen geven aan het hun door onze
Generale Synode verstrekte mandaat,
dat onder meer spreekt van voortgaan-
de bezinning op de plaats van het volk
Israël in het licht van de Heilige
Schrift. Het is een mooi uitgevoerd
boek geworden. Vijf auteurs hebben er
in een twaalfstal hoofdstukken hun
krachten aan gegeven. Ds. C. Sonne-
velt heeft vier hoofdstukken voor zijn
rekening genomen. Hij schrijft eerst
over de geschiedenis van de 'broeder-
twist' tussen Israël en de christelijke
kerk, waarbij hij een summier over-
zicht geeft van de houding van de
kerk ten opzichte van Israël. Er is veel
om schaamrood van te worden. Te-
recht merkt hij op dat wij ons van de
ten opzichte van het Joodse volk
gemaakte schuld niet af mogen maken
met de opmerking dat de ongerechtig-
heden van vroegere generaties ons
niet mogen worden aangerekend (30).

Geheel Israël

In het tweede hoofdstuk gaat ds.
Sonneveld in op de vraag of Israël nog
steeds Gods volk is. In het derde
onderzoekt hij de betekenis van de
uitdrukking 'geheel Israël' in Ro-
meinen 11:25. Onze broeder heeft het
zich in deze hoofdstukken niet
gemakkelijk gemaakt. Ik ben onder de
indruk gekomen van de diepgravende
exegese die we hier aantreffen. Ds.
Sonneveld merkt op (65) dat er in
grote lijnen drie verklaringen zijn
gegeven van de woorden 'geheel
Israël'. Sommigen zien er het 'geeste-
lijke' Israël in, de kerk uit Jood en
heiden (zo bijvoorbeeld Calvijn).
Anderen menen dat de woorden zien

op het 'ware' Israël, dat wil zeggen de
ware gelovigen uit Israël, de uitverko-
ren Joden die de eeuwen door zijn toe-
gebracht en nog zullen worden toege-
bracht (zo onder anderen H. Bavinck
en de Amerikaan W. Hendriksen). Een
derde uitleg verstaat onder 'geheel
Israël' het 'werkelijke' Israël, het
Joodse volk als natie, het volk in zijn
totaliteit dat aan het einde der tijden
tot God in Christus zal worden be-
keerd (zo bijvoorbeeld de kantteke-
ningen op de Statenvertaling bij deze
tekst). Kortom: elke interpretatie
heeft verdedigers die onder ons gezag
genieten!

Broeder Sonneveld kiest in zijn bijdra-
ge aan dit boek voor de derde verklar-
ing. Hij draagt daar goede en krachti-
ge argumenten voor aan. Zij hebben
mij echter toch niet in elk opzicht
kunnen overtuigen. Als hij stelt (41)
dat er uit Israël 'maar enkelen thans
worden toegebracht', vraag ik me af
of dat wel voldoende recht doet aan
hetgeen God ook in vroeger tijden
heeft gedaan. In zijn *Gereformeerde
Dogmatiek* (IV,652) merkt dr. Herman
Bavinck in een voetnoot op dat in de
19^e eeuw naar schatting 220.000
Joden christen zijn geworden! Wat
daar ook van waar mag zijn, het is wel
een feit dat wie al te zeer een toekom-
stige bekering der Joden verwacht,
gevaar loopt te vergeten dat God soms
in stilte en geleidelijk al heel veel
heeft gedaan om 'geheel Israël' zalig
te doen worden.

Bavincks mening

Persoonlijk heb ik al vele jaren een
voorkeur gehad voor de tweede ver-
klaring van de woorden 'geheel
Israël': het betreft hier het 'plèrooma'
(de volheid) van de uitverkoren Joden
die in de loop der tijden en óók in het
eind der dagen tot Christus zullen

komen. Dit is – zoals reeds opgemerkt – de uitleg van een man als Herman Bavinck, die als zijn mening geeft dat ‘geheel Israël’ in Romeinen 11:25 niet het volk van Israël is dat aan de einden der dagen in massa bekeerd zal worden; ook niet de gemeente uit Joden en heidenen saam, maar het volle getal der uitverkorenen die in de loop der eeuwen uit Israël worden toegebracht. Volgens Bavinck blijft Israël als volk naast de heidenen bestaan; het zal niet ondergaan of van de aarde verdwijnen. Het zal zijn plèrooma, zijn volle getal uitverkorenen, voor het rijk Gods leveren, evenals de heidenen. Voor dat rijk Gods zal Israël zijn bijzondere taak en plaats behouden.

Zo deel ik niet elke conclusie van de schrijvers van dit boek. Maar dat behoeft ook niet. Dat doet ook niets af van de grote waardering die ik voor het boek heb. Het gaat hier niet over de vraag hoe een verloren zondaar voor Gods gericht kan bestaan. Daar zijn we het wel over eens. Voor het overige zullen we een paar dingen moeten toestemmen: dat de exegese vrij is – mits zij binnen de perken blijft van het geheel van de Schrift -, dat ons kennen ten dele is... én dat wij hier staan voor plaatsen in de Schrift die soms ‘zwaar zijn om te verstaan’, om een woord van de apostel Petrus aan te halen. Wat de kanttekeningen betreft: het zou een goede zaak zijn als iemand eens grondig zou uitzoeken hoe zich hun opmerkingen bij Romeinen 11 verhouden tot de wijze waarop zij in het Oude Testament gewoon zijn de beloften voor Israël toe te passen op de gemeente van Christus.

De landbelofte

Ds. W. Silfhout gaat in op de vraag of de in de Schrift gedane landbelofte voor Israël nog altijd van kracht is. Met die vraag stelt hij een van de moeilijkste en meest besproken vragen rond Israël aan de orde. Na een kort overzicht van de geschiedenis van het heilige land gaat hij de verschillende opvattingen langs over de vervulling van bijbelse profetieën. Broeder Silfhout houdt een evenwichtig en ook zeer voorzichtig betoog. Dat voorzichtig is ook wel goed. Sommige mensen immers zien op het punt van de landbelofte geen enkel probleem: het land Kanaän is Israël tot een ‘eeuwige bezitting’ gegeven, waarbij men eeuwig interpreteert als

tot aan het einde van de wereldgeschiedenis. Anderen zien al evenmin een probleem en komen bij het tegenovergestelde standpunt uit: er is geen enkele landbelofte meer voor Israël, menen zij. Met de nieuwtestamentische bedeling heeft Kanaän volgens hen zijn zinnebeeldige, typologische betekenis als onderpand van de hemelse erfenis verloren. Ds. Silfhout geeft een overzicht van verschillende voor dit onderwerp relevante schriftplaatsen. Of de vestiging van de huidige staat Israël de vervulling van bijbelse beloften is, vraagt hij zich af. Ik geef zijn slotconclusie weer (105): ‘De vraag of de Joden naar hun land zullen terugkeren, wordt door mij niet ontkend, noch van een vraagteken voorzien, noch betwijfeld. Of de vestiging van de staat Israël en de terugkeer van vele Joden naar het land Israël de vervulling is van de eschatologische beloften van het Oude en Nieuwe Testament is ‘questioned by me’. Maar, om met Da Costa te spreken: Ik zeg: zo denk ik op dit ogenblik over deze zaak, doch wellicht brengt meerder licht tot beter inzicht.’ Met die conclusie ben ik het eens.

Overige bijdragen

In het beperkte bestek van een boekbespreking moeten we kort zijn over de andere – waardevolle – bijdragen in dit boek. Ds. C. Neele schrijft een hoofdstuk over de waarde van de Joodse ceremoniën en een bijdrage over de evangelieverkondiging onder het Joodse volk in Nederland vanaf de Reformatie tot de Tweede Wereldoorlog. De lezer krijgt een interessant overzicht van hetgeen verschillende synoden hebben uitgesproken. Leerzaam is het, te lezen van de confrontatie tussen dr. A. Kuyper en de synodale deputaten op de synode van de Gereformeerde Kerken in 1892: Kuyper vond dat tegen de vijandschap van het Jodendom moest worden

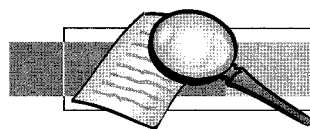
gestreden en dat de gereformeerden de volle confrontatie moesten aangaan (131). De heer G. Roos schrijft over de omslag in het denken over Israël na Auschwitz en over de verscheidenheid in visie tussen de verschillende met Israël sympathiserende groepen en organisaties. Hij verzorgde ook een bijdrage met als titel ‘Chiliasme als vluchtweg’. Ds. C.J. Meeuse tenslotte schrijft over de geschiedenis van het chiliasme – een onderwerp waar hij goed in thuis is – en sluit het boek af met een korte meditatieve bijdrage over de vraag voor wie er nu werkelijk toekomst is.

We gaan deze recensie afronden. Ons deputaatschap heeft een waardevol studieboek het licht doen zien, dat zeker kan bijdragen tot verdere en diepere bezinning. Ook uiterlijk is het een mooi boek geworden. Op de omslag ziet men vier Joodse mannen en een kind, die zich voorbereiden op het gebed bij de ingang van de Klaagmuur. Het volk van Israël heeft vanouds – ook onder ons – een grote plaats gehad in de harten van Gods kinderen. Dit blijve zo, hoezeer men ook van gedachten kan verschillen over de juiste interpretatie van enkele schriftplaatsen. God ontferme Zich over Israël, zo lange tijd een ‘verloren oudste zoon’.

Door het boek bij het Deputaatschap te bestellen, steunt u daarmee het werk. U kunt het schriftelijk bestellen via adressering: Deputaatschap voor Israël, Postbus 400, 3440 AK Woerden, of per email: dep-israel@cbgg.nl

N.a.v. Ds. C.J. Meeuse, G. Roos en ds. C. Sonneveld (red.), Trouw aan Israël. Uitg. Den Hertog – Houten 2004; 239 blz. Prijs: € 19,90.

Capelle aan den IJssel,
ds. A. Moerkerken

Commentaar

Schrappen

Seculier

Enkele maanden geleden schreef ik een stukje voor *De Saambinder* over

het seculiere denken. In maatschappij en politiek neemt dit denken steeds meer toe. Ruim 50% van de

Nederlanders heeft ook niets meer met geloof, Bijbel, kerk en christendom. Religie is voor vele Nederlanders een beetje moeilijk geworden. Het liefst zou men dat willen terug brengen tot de privé-sfeer, waar je hooguit in de huiskamer nog iets van mag zeggen. In de samenleving als geheel is voor religie niet zoveel plaats. In aansluiting op deze ontwikkeling bepleiten velen een seculiere staat, een seculier onderwijsbestel en een seculiere moraal. Mevr. Hirsi Ali (kamerlid voor de VVD) bijvoorbeeld wordt niet moe om dit te benadrukken. "Europa zou zich uit moeten spreken voor een seculiere moraal en Nederland kan daarin gidsland zijn. We moeten erkennen dat veel geweld dat vrouwen wordt aangedaan teruggaat op culturele en religieuze uitgangspunten. Laat het individuele recht van vrouwen prevaleren" (*NRC-Handelsblad* van 8 maart 2004). Het seculiere denken rukt stormenderhand op. Bijna dagelijks is er over te lezen in de krant. En bijna wekelijks komt er in de Tweede Kamer wel iets van dat denken naar boven. Ondertussen dring zich natuurlijk de vraag op wat zo'n seculiere moraal precies inhoudt. Welnu, de achterliggende tien dagen hebben we daarvan zo wat dingen van kunnen lezen. Laat ik maar wat noemen. Een enkele greep uit de berichtenstroom van ongeveer een week... De lezer kan het zonodig desgewenst zelf wel verder uitbreiden.

Godslastering

Op dinsdag 23 november 2004 debatteerde de Tweede Kamer over zogenoemde smadelijke godslastering. In onze strafwet is smadelijke godslastering verboden. Kamerlid Lousewies van der Laan (D66) vond het echter nodig om daar, in reactie op een opmerking van minister Donner om voorzichtig te zijn in het taalgebruik, maar eens een streep door te zetten. Dergelijke dwaze, religieus georiënteerde regels, hebben wij, aldus mevr. Van der Laan, in dit land niet nodig. Weliswaar haalde een motie om dergelijke bepalingen uit de strafwet te schrappen het niet, maar een overgrote meerderheid (circa twee derde!) van de Tweede Kamer ziet niets in dergelijke bepalingen. Mevr. Halsema van Groen Links merkte het volgende erover op: "Het artikel over godslas-

tering is een dode letter in de wet en kan wat Groen Links betreft verdwijnen. Dit hebben wij vorige week in het debat verdedigd en daarbij hebben wij ook steun gegeven aan de motie" (NRC, 24-11-2004). De heer Bos van de PvdA merkte iets soortgelijks op. "De vrijheid van meningsuiting omvat ook het recht op religie-kritiek. Er is geen reden om in het wetboek van strafrecht godslastering anders te behandelen dan andere vormen van smaad, kwetsen of beledigen. Zo staan en stonden wij ten principale in de discussie over de vrijheid van meningsuiting en de strafbaarheid van godslastering. Die discussie hoort echter over veel meer te gaan dan datgene waartoe zij nu verengd is" (NRC, 24-11-2004). Alle niet-christelijke partijen waren van mening dat dit artikel wel uit het Wetboek van strafrecht kan worden geschrapt. De motie van mevr. Van der Laan haalde nog even geen meerderheid, maar in december 2004 hoopt de kamer er uitvoeriger over te spreken. Dat was dinsdag 23 november 2004!

Bijzonder Onderwijs

Op zaterdag 27 november 2004 vergaderde de VVD. In de media werd vooral bericht gedaan over het politieke leiderschap van die partij. Daarnaast spraken de liberalen ook over het onderwijs. Een emeritus-hoogleraar uit Rotterdam deed vergaande voorstellen. "Prof. dr. N. L. Dodde, van de Erasmus Universiteit, verkondigt met veel charisma dat alle bijzondere én openbare scholen in één klap opgeheven moeten worden. In plaats daarvan moet één algemene, nationale school komen. Dat zou meteen zo'n 10 procent van de rijksbegroting schelen, stelt Dodde. Het ongedaan maken van een 'historische vergissing' levert dus veel geld op. Niemand hoeft eronder te lijden. Ouders kiezen toch niet meer op grond van identiteit voor een school, zoals kerkelijke autoriteiten ze ooit opdrongen. Ze kijken hooguit naar sfeer. Veel belangrijker is of de school 'om de hoek' is. 'Weg ermee', zegt Dodde over de bekostiging van bijzondere scholen" (RD, 29-11-2004). En over religie en godsdienst was ook wat te horen bij de VVD. "Godsdienst is een privé-zaak en dient niet door de overheid bevorderd te worden." Applaus vervult de zaal met VVD-

bestuurders. Een partijgenoot die het tegendeel beweert, wordt bijna weggehoond. Vrijwel onweersproken haalt de discussiestelling het einde: "Alleen godsdienstneutraal onderwijs moet nog uit de staatskas worden bekostigd" (RD, 29-11-2004). Dat was een bericht uit de krant van maandag 29 november 2004!

Euthanasie

Op woensdag 1 december 2004 stond er een column in het *NRC-Handelsblad* over het 'Recht op sterven' van mevr. An Salomonson. Terzijde: dergelijke columnschrijvers hebben in Den Haag behoorlijk veel invloed op de meningsvorming! Mevr. Salomonson stelde en signaleerde over euthanasie onder meer het volgende: "Het politieke debat heeft zich jarenlang geconcentreerd op de legalisering van de euthanasie. Nu dat is geregeld, probeert de NVVE, de Nederlandse Vereniging voor Vrijwillige Euthanasie, de discussie over de pil van Drion, intussen 'laatste-wilpil' genaamd, aan te zwengelen. Dat is heel aardig van die club, want in wezen hebben euthanasie en laatste-wilpil niets met elkaar te maken. Euthanasie hoort thuis in de medische sector, het is een kwestie tussen patiënt en arts. De laatste-wilpil daarentegen betreft gezonde mensen en is een zaak voor de politiek. De wet verbiedt immers hulp bij zelfdoding in artikel 294 van het wetboek van strafrecht, een verstoofd relict uit 1886. Dat artikel zou natuurlijk moeten worden geschrapt. Daarvoor moet druk worden uitgeoefend op de politiek" (*NRC-Handelsblad*, 1-12-2004). De opiniemakers in Nederland zijn al weer uit op het volgende onderwerp. Artikel 294 van het Wetboek van strafrecht moet ook worden geschrapt. Er zullen binnenkort wel kamervragen over worden gesteld... Dat is 1 december 2004.

Stroom

Dat waren dus drie berichten die gingen over schrappen. Er waren natuurlijk nog wel meer berichten. De zondagswetgeving kwam ook weer ter sprake. Ook daar zou nog wel het een en ander aan te vernaderen zijn. Artikelen schrappen uit het Wetboek van strafrecht en het tornen aan het bijzonder onderwijs is min of meer aan de orde van de dag in Den Haag

en in de seculiere media. In het bestek van enkele dagen worden allerlei dingen, soms op het hoogste niveau, ter discussie gesteld. En ongetwijfeld wordt alles een keer werkelijk tot wetgeving verheven. Dat is de seculiere moraal die in snel tempo ons land veroverd, in de Tweede Kamer wordt besproken en een keer in wetgeving wordt vastgelegd. Het is net een storm die opsteekt en die maar niet tot bedaren lijkt te komen. Wat moeten we daar nu mee doen? De laatste weken waren er gelukkig ook diverse bijdragen van ir. B. van der Vlies in de NRC te lezen. Ook via andere media komen Van der Staaij en Van der Vlies regelmatig op voor het goed recht van de christelijke religie in gezin, school, samenleving en staat. Zo werd op woensdag 23 november 2004 door ir. B. van der Vlies opgemerkt: "Mijn partij vertegenwoordigde tot voor kort, wat Abraham Kuiper uitdagend noemde, 'de calvinistische grondtoon van ons volkskarakter'. Al is daar anno domini 2004 veel op af te dingen, nu velen menen dat God inderdaad uit Nederland verdwenen is, houd ik staande dat in onze plurale samenleving een christelijke politiek goede diensten kan bewijzen" (NRC, 23-11-2004). Persoonlijk ben ik heel blij met deze openheid naar de wereld toe. Laten we proberen om ondanks alles de boodschap van de Bijbel door te geven, ook in een gesecculariseerde samenleving.

Belang

Heeft het publieke spreken dan eigenlijk wel nut? Zijn het geen parels voor de zwijnen? De laatste tijd verdiep ik me nogal eens in werken van dr. J. Huizinga (o.a. *In de schaduwen van morgen*), dr. W. Aalders (o.a. *Theocratie en Ideologie*) en Groen van Prinsterer (o.a. *Ongeloof en Revolutie*). Vooral Groen is voor onze tijd bijzonder actueel. Ik wil graag iets overschrijven uit *Ongeloof en Revolutie*. "Maar de omstandigheden zegt men; door deze kan evenwel de praktijk uwer praktikale beginselen worden belet. Voorzeker, indien wij onder praktijk een spoedige en aldus ook voor onszelf profijtelijke overwinning verstaan. Doch ook bij ongunst der omstandigheden kan er getuigenis afgelegd worden. Dit voortdurend getuigenis zelve is reeds een krach-

tige praktijk. De prediking der gerechtigheid is onder het voortduren der ongerechtigheid niet overtollig. De taal van hem, die zich tegen den alvermogende dwingeland verheft, gaat niet verloren, omdat hij zelf slachtoffer zijner edele vrijmoedigheid wordt". Ook anno 2004 heeft

het getuigen in maatschappij en politiek wel degelijk betekenis. De prediking der gerechtigheid gaat niet verloren. Dat is de hoop die een christen hebben mag. Ook in onze zo zeer gesecculariseerde cultuur.

Amersfoort,

ds. W. Visscher

De strik ontkomen

De Gereformeerde Gemeenten tijdens het laatste oorlogsjaar

(slot)

Biddag

Terwijl de nood steeds nijpender werd, kwamen de gemeenten bijeen om biddag te houden. Heeft Nederland zich verootmoedigd? vroeg ds. Kersten eind februari zijn hoorders in Alblasersdam. „O, droevig antwoord dat wij op deze biddag moeten geven. Nederland heeft geweigerd de tucht aan te nemen." In Rotterdam-Zuid hield ds. Kersten op de laatste woensdag in maart biddag. Later vertelde een van de hoorders: „De mensen werden moedeloos. Er leefde een geest van „Ze weigerden om vertroost te worden." Ds. Kersten sprak die biddag echter over de woorden van Jesaja, die Hiskia liet boodschappen dat er geen pijn in de stad geschoten zou worden. „Er zal geen bom meer in Rotterdam vallen. God heeft het me vannacht beloofd en God kan alles, maar Hij kan niet liegen," zei ds. Kersten."

Steeds benauwder werd het, maar enkelen van Gods kinderen werden bemoedigd met Psalm 12:6: „Om de verwoesting der ellendigen, om het kermen der nooddriftigen, zal Ik nu opstaan, zegt de Heere; Ik zal in behoudenis zetten die hij aanblaast." Kennelijke uitreddingen waren er soms. Ds. A. Bregman schreef later over zijn vader, ouderling in Benthuizen: „De olie was bijna op en dat smartte vader hevig. Hij kon niet meer in de Bijbel lezen. Ook kon hij zich niet meer voorbereiden voor het zondagse preeklezen. Maar God, Die helpt in nood, is in Sion groot. Vader kreeg vast te geloven dat de olie niet zou verminderen en dat het pitje zou blijven branden." En zo gebeurde het. Weken achtereen kon 's avonds de lamp ontstoken worden zonder dat de olie behoefde te worden bijgevuld.

V1's treffen doel

In bevrijd gebied was men niet altijd uit de gevarenzone. Zo lag oostelijk Zuid-Beveland op de route van de vliegende bommen die de Duitsers afschoten richting Antwerpen. Niet zelden kwam zo'n V1 naar beneden voordat het doel bereikt was. Vanwege het voortdurende gevaar verliet een zoon van ds. Kersten zijn huis. Hij woonde tijdelijk in de consistoriekamer van 's-Gravenpolder en daar werd ook zijn zoontje geboren.

In Rilland was ds. Van Neerbos rustig onder de aanhoudende dreiging. „Op elke bom staat een adres," zei hij. Hij wist zich in Gods hand. Toen een waterstaatsambtenaar uit Goes opmerkte dat het een groot geluk was dat nog geen enkel projectiel op Rilland, Bath of de omliggende boerderijen terechtgekomen was, zei een inwoner van Rilland: „Jae, meneer zegt dat wè, mae ik zegge mae zo: D'n duvel schiet z' of, mae d'n Eere bestiert ze." Voorjaar 1945 stortte een vliegende bom in Poortvliet neer. De explosie vernielde de ruiten en een groot aantal dakpannen van de kerk van de Gereformeerde Gemeente. Glas was er niet te krijgen, dus voorlopig werd de kerk dichtgemaakt met ruiten uit een kippenhok.

Ook in Rijssen voltrok zich een ramp door een voortijdig neerstortende V1. Tot de negentien slachtoffers behoorde een schoonzoon van oefenaar Wijting. Dat bericht bereikte de oude voorganger pas na de begrafenis, want niemand mocht de IJssel meer over. In Rijssen had ds. Lamain op de avond voor de ramp gepreekt over de Brief van Judas, vers 23a: „Maar behoudt anderen door vreeze, en grijpt hen uit het vuur." Tijdens de slotzang maakte de Heere hem bekend dat er spoedig iets vreselijks zou gebeuren. Voordat

de predikant de slotzegen uitsprak, zei hij dat er die avond mensen in de kerk waren die er de volgende zondag niet meer zouden zijn. Voor het laatst wees hij hen op de noodzaak om voor- en toebereid te zijn.

Eindelijk vrij

Na de hongerwinter werd Oost-Nederland tussen eind maart en eind april bevrijd en op 5 mei legden de Duitsers de wapens neer. Niet dat daarmee het gevaar direct geweken was. De latere ds. L. Vogelaar werd die vijfde mei met de dood bedreigd door Duitsers die meenden dat hij op hen geschoten had, terwijl de Zoetermeerse verzetsstrijder J. Karens op diezelfde dag eveneens aan een fusillade ontsnapte. Maar toen de Duitsers ontwapend waren, was het echt voorbij.

Nu werden er dankstonden gehouden. De preek die ds. Verhagen in Lisse hield, werd aangeboden aan koningin Wilhelmina en prinses Juliana. Ds. Fraanje preekte na de bevrijding in Barneveld (driemaal), Nunspeet en Elspeet over Psalm 124:6-8: „De Heere zij geloofd, Die ons in hun tanden niet heeft overgegeven tot een roof. Onze ziel is ontkomen als een vogel uit den strik der vogelvangers; de strik is gebroken, en wij zijn ontkomen. Onze hulp is in den Naam des Heeren, Die hemel en aarde gemaakt heeft.” Tijdens een dankstond in Uddel wees de predikant op Psalm 13:6: „Ik zal den Heere zingen, omdat Hij aan mij welgedaan heeft.”

In Wolphaartsdijk dichtte A. Hoogerland (later predikant):

*Was het niet de plicht van ieder,
Om die grote Algebieder
d' Eer te geven, op te staan
En Zijn daden ga te slaan?*

Lege plaatsen

De evacués vonden hun huis soms beschadigd en leeggeroofd terug. Als het nog overeind stond... Twee gemeenteleden, een boswachter uit Oostkapelle en een dijkwerker uit Westkapelle, kwamen later om het leven toen ze op achtergebleven landmijnen stapten.

Tijdens de oorlogsjaren was er nauwelijks contact met de Verenigde Staten mogelijk geweest. Soms brachten militairen uit de Amerikaanse zustergemeenten in Nederland de eerste berichten over. Ds. Kersten schreef aan ds. Van Zweden: „En ziedaar, stond ineens Uw zoon bij ons in huis. Hij ziet er zeer goed uit en vertelde ons veel uit

Amerika, waarheen zo dikwijls onze gedachten zijn uitgegaan. Wat waren wij verheugd na zo langen tijd enig bericht van u te mogen ontvangen.” Op 23 mei 1945 schreef ds. Van den Berg aan ds. Van Zweden: „We hebben vorige week Synode gehad van het Zuiden en we waren verheugd elkander weer te ontmoeten. De HEERE heeft grote dingen bij ons gedaan, dies zijn wij verblijd. Dit is de tekst waarover ik gepreikt heb op de dankdag voor de bevrijding. We zijn van het ondragelijke juk van de dwingeland bevrijd. Het is niet te zeggen welk een vreselijk volk het Duitse volk voor ons was. De Heere heeft hen echter vernederd. Het ergste is evenwel dat ons volk er niet door geleerd heeft. De zonde wordt gieriglijk bedreven en feest op feest wordt gevierd. Dat is dan de dankbaarheid voor de verkregen verlossing. Is het niet hemeltergend? O land, land, land, hoort des HEEREN Woord!”

Hulpverlening

De Amerikaanse gemeenten zamelden geld en hulpgoederen in voor de zusterkerken in Nederland. Als dank kregen ze een zending bloembollen terug. Na de meidagen van 1940 hadden de Amerikaanse gemeenten al willen helpen, maar toen konden ze geen geld naar Nederland overmaken. Uit Engeland kwam na de bevrijding eveneens hulp voor de getroffen Nederlandse gemeenten, onder anderen van de Strict Baptists. Ook in Nederland droegen de gemeenten elkanders lasten. De Synodale Commissie voor hulp aan oorlogsgetroffenen, reeds gevormd in 1940, zamelde tussen juni 1945 en september 1946 ruim 83.000 gulden in. Daarmee konden vele mensen geholpen worden. In *De Saambinder* verantwoordde ds. Kersten de gulle gaven: „Vooraf nog vermeld, dat bij vernieuwing werden ontvangen meubelen van Scheveningen en Dinteloord; kleederen uit Haarlem; een kist linnengoed uit Kampen. De gevers kunnen zich nauwelijks de waardeering indenken van hen, die met deze in zeer goeden staat zijnde goederen verblijd werden. Dat is volstrekt niet minder het geval bij de uitdeeling der gelden, die tot een aanmerkelijk bedrag zijn gestegen.” Voor de opbouw van verwoeste kerken ontving de commissie 9600 gulden. De gemeente Wageningen kreeg daarvan 3000 gulden (de renovatie kostte de toen nog kleine gemeente f. 7194) en Hedel ontving 2500 gulden.

Harten geneigd

Niet alle evacués keerden terug. Zo verloor de gemeente Meliskerke een diaken die in Wolphaartsdijk bleef. Een diaken van Westkapelle bleef in Middelburg en een diaken van Heringingen was tijdens de evacuatie benoemd tot schoolhoofd in Opheusden, dus ook zij kwamen niet terug. De predikanten konden nu weer gemakkelijker reizen. Ds. Van den Berg: „Ik mag weer autorijden. Goes, Middelburg en Borssele staan op het programma. Er is een berg van werk te verrichten. Alleen in de maand maart had ik 12 biddagen te doen. De Heere geeft kracht en lust tot de arbeid en dan is het niet zwaar. Wél is het soms zwaar geweest, omdat we afstanden van 100 kilometer op de fiets moesten afleggen. Daar heeft de Heere ook een wending ten goede in willen geven, door de harten van de autoriteiten te neigen tot het geven van een rijvergunning in onze uitzonderingspositie.”

In 1946 vroeg de classis Goes op de Particuliere Synode Zuid hoe er gehandeld moest worden met NSB'ers die terugkeerden uit de interneringskampen waarin ze na de bevrijding waren opgesloten. Bij openbare ergeris moet er openbare schuldbelijdenis zijn, besloot de synode. En ook een gemeentelid dat door de Duitsers tot burgemeester was benoemd, moest schuld belijden: „Hoewel hij niet bij de N.S.B. was aangesloten, heeft hij in alles betoond deze beweging zeer genegen te zijn.”

Dijken braken

Liet de oorlog naast pijnlijke littekens nog meer na? Soms wel. Ouderling C. Huisman te Gouda vertelde later hoe een bombardement in 1941 was gebruikt om hem stil te zetten. Maar in het algemeen gold dat de geallieerden meer lof gebracht werd dan de Heere, Die de vrede schonk. In notulen van kort na de oorlog is droefheid te bespeuren over de houding van het Nederlandse volk na de bevrijding: meer feestgedruis dan verootmoediging. Geslagen, maar geen pijn gevoeld? De vrijheid leverde de kerkenraden soms weer nieuwe problemen op: „Meliskerke vraagt, hoe men handelen moet met leden der gemeente, die deel gaan nemen aan zogenaamde volksfeesten, zoals ringrijderij, enz. De classis adviseert om voorloopig hiertegen vermanend op te treden” (1946). Ook het toenemende radiobezit kwam ter sprake: het (ille-

gaal) beluisteren van Radio Oranje tijdens de oorlog zal wellicht drempelverlagend gewerkt hebben. Tijdens de watersnood in 1953 braken dijken nogal eens door op plaatsen die in 1944 door oorlogshandelingen verzwakt waren. Ook andere dijken hielden het niet: na de Wederopbouw kwam de secularisatie als een vloedgolf over Nederland. De jaren zestig hebben ons maatschappelijk bestel ingrijpend veranderd.

Vrede na de oorlog

Een jaar na de bevrijding sprak ouderling H. Schreuders tot de gemeente van Veen "Een vermanend woord" naar aanleiding van Richt. 6:24: „Toen bouwde Gideon aldaar den Heere een altaar, en noemde het: De Heere is vrede! Het is nog tot op dezen dag in Ofra der Abiëzrieten.” De oude Schreuders (al 54 jaar ouderling en hij mocht nog vier jaar dienen) wees erop dat verwondering en erkentis past over de grote weldaden die God bewees. „Een wrede terreur heeft ongeveer vijf jaren geduurd. Meer dan 100.000 onschuldige Joden en duizenden andere burgers zijn op de allervreselijkste wijze omgebracht. Ook in deze gemeente zijn door granaten en bommen 14 personen gedood en 5 onschuldige mensen zijn gefusilleerd, waarover de treurende ouders, weduwen en wezen nog in rouwklederen zijn gehuld.”

Wat was de oorzaak dat het oorlogspaard Nederland ditmaal niet voorbijging? Niet dat Nederland Duitsland benadeeld had, net zomin als Israël de Midianieten te na kwam. Maar Israël werd overgeven in de hand der Midianieten omdat het volk kwaad deed in de ogen des Heeren en de Baäls diende. En ook Nederland werd met de tuchtroede bezocht. En toch zond de Heere wonderlijke verlossing. De verdrukker had manschappen en wapentuig genoeg om het westen van Nederland op het laatst van de oorlog nog te verwoesten. Maar zover is het niet gekomen. „God gaf Zijn volk te zuchten onder de nood en de benauwdheid der tijden. 't Werd merkbaar dat God Zijn uitverkorenen, die Hij nog hier en elders in ons land heeft, een opening schonk aan de Troon der Genade. Ze kregen opening en hope dat God om Zijns Zelfs- en Zijns Verbondswille nog uitkomst zou geven. En zo is het geschied!” De bejaarde ouderling wees ook op Gods grote bemoeienissen met de gemeente

te Veen, die niet hoefde te evacueren en waar geen honger is geleden. „Zucht toch tot God om een nieuw hart, om te leren opmerken. Deze her-

denking mocht nog een vrucht afwerpen tot waarachtige bekering.”

Scherpenzeel,

L. Vogelaar

Een wachtend volk

Wachten en verwachten

Het kan gebeuren, in een ziekenhuis bijvoorbeeld, dat er iemand overblijft als als reeds veel namen zijn afgeroepen om de dokter te zien. Eindelijk is alles gedaan, alle stoelen zijn leeg in de wachtruimte, maar er is toch nog één persoon overgebleven. Hij heeft gewacht, zoals iedereen deed, alleen... zijn naam werd maar niet afgeroepen. Tenslotte gaat er een deur open, een zuster gaat naar deze wachtende toe en vraagt: 'Op wie wacht u?' Wat dan zoveel betekent als: wat doet u hier nog? Dan antwoordt deze persoon: 'Totdat ik ook geroepen word, want ik heb een afspraak met dokter...' en noemt zijn of haar naam. Zo iemand weet dus wel waar op hij wacht. Alleen, hij begrijpt niet waarom alles zo lang duurt, iedereen al geholpen is, en hij alleen maar overblijft. Stel u nu eens voor dat deze wachtende geheel niet voorkomt op de lijst van degenen die verwacht worden. Dat krijgt hij dan ook te horen, met alle gevolgen van dien. Ziet u, geliefde lezer, het verband tussen wachten en verwachten? In het hier bovenstaande was er iemand die wacht, maar die toch niet verwacht wordt. Wat kan wachten toch lang duren! En als dan steeds anderen ons voorgaan, dan denkt de wachtende: zou mijn beurt nog wel ooit komen?

Advent

Nu leven we kerkelijk weer in de adventstijd. Dat ziet op de weken, voorafgaande aan de herdenking van Christus' geboorte in Bethlehem, Zijn komst in het vlees. Met het Gode verheerlijkende en ziel-zaligende doel om met Zijn lichaam en ziel de prijs der zonde te betalen.

Niet alleen door daar te liggen in de kribbe, maar door eenmaal te hangen aan het kruis. Om in de staat van Zijn vernedering de straf der zonde te dragen. Wanneer Hij, gaande in deze staat, plaatsbekledend van trap tot trap, uiteindelijk gevonnist zal worden tot de van God vervloekte kruisdood. Om daarin te beantwoorden aan de vloek der Wet (Gal. 3:10 en Deut. 21:23). Om zo met Zijn lijden en sterven een gerechtigheid aan te brengen die voor God volkomen is, en ook voor een gevallen mens-kind in Adam. Deze gerechtigheid laat God verkondigen. Dat krijgt zijn vervulling bij de geboorte van Christus. Hoor maar naar de engelen als zij er van zingen. Dat hebben de herders bekendgemaakt, niet aan hun schapen, maar aan onsterfelijke zielen. Alom, zo staat er in Lukas 2:17. Dus in en rond Bethlehem.

Anna

Dan lezen we iets treffends in hetzelfde hoofdstuk, vers 38. Daar lezen wij van Anna, een oude, en wat meer is, godvrezende weduwe. Van haar staat dat ze als het ware in Gods huis woonde, Hem dienende nacht en dag met vasten en bidden. Denk daar eens over wat dat betekent! Maar dan lezen we verder dat ze zich bij het gezelschap voegde: wat een heilig gezelschap, namelijk: de Heere Jezus, hier veertig dagen oud, Maria, Zijn moeder, Jozef en ook Simeon met het Kindeke in zijn armen. Toen, zo zegt Gods woord, heeft zij insgelijks de Heere beleeden. En dan komt hetgeen waar we hier op willen wijzen in verband met wachten en verwachten: "... en sprak van Hem tot allen, die de verlossing in Jeruzalem verwachtten". Dus zij sprak niet van Simeon,

Maria of Jozef, maar van Hem, Die haar gehele uitzienende leven nu vervulde. Daar geve de Heere ons nog eens wat van voor de komende feestdagen aan beide zijden van de oceaan. Opdat wachtende zielen mogen ervaren dat ze *verwacht* worden. Dan zult u Kerstfeest hebben. Dan zegt een boom of licht in allerlei kleuren of overvloedige maaltijden u niets meer. Ja, het zegt u dan hoe leeg dit alles ons laat. Leeg van God en Goddelijke zaken. Maar hoe nu Christus Jezus alles vervult voor ziel en lichaam, voor tijd en eeuwigheid. Amerika weet ook van Kerst, maar voornamelijk voor het vlees. Hoe is het bij u, lezer en medereiziger naar de nimmer eindigende eeuwigheid? Jonge lezer, heb je nog geen verlangens om deze geboren Koning te leren kennen? Zul je hem toch wel ernstig zoeken in je zo kostbare jonge tijd, je van je Schepper gegeven genadetijd en genademiddelen? Vraag toch veel naar de Heere en naar Zijne sterkte om je voor de zonde te bewaren en waarachtig tot Hem te bekeren. Je weet toch wel dat in de Bijbel staat: die Mij vroeg zoeken, die zullen Mij vinden. En, zo staat er dan nog weer wat verder, die Mij vindt, vindt het leven, en trekt een welgevallen van de Heere. O, geliefde jeugd, gedoopt zaad der gemeenten, dan heb je werkelijk alles. Dan is God door genade je eeuwig deel en je eeuwig goed. Zul je toch niet denken dat het niet meer te verkrijgen is, al kan het soms wel zo schijnen. Maar nee, de Heere is nog Dezelfde gebleven, met alles wat verandert, Hij verandert niet. Smeekt de Heere er maar gedurig om, dat het ook nog eens Kerstfeest voor jullie mag worden. Ik haal hier nog iets aan wat eens wijlen ds. Ledeboer zei tot de jongens en meisjes der gemeenten in die tijd: "Laat maar veel je gedoopte voorhoofd aan de Heere zien". Waarom zou hij dat nu gezegd hebben, denk je? Is het niet een beetje apart om zo te spreken, want de Heere ziet toch alles reeds? Nee, het is niet apart. Ds. Ledeboer was een godzalige dienstknecht des Heeren, hij bedoelde dit: je gedoopte voorhoofd draagt het teken van Gods verbond. Welk verbond? Zoals je weet, er zijn twee verbonden, het werkverbond en het genadeverbond. Nu, dat tweede verbond, het verbond der genade, dat zegt ons dat God genadig is. Hoe? In

de geboorte van de Heere Jezus Christus, Zijn Zoon.

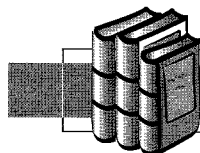
Niet weggestuurd

Het eerste verbond bepaalt ons bij onze verlorenheid in Adam, en dat door eigen schuld. Maar het tweede wijst op die door God van eeuwigheid uitgedachte weg der verlossing in Christus Jezus. En Hijzelf zegt dat Hij de Weg is en de Waarheid en ook het Leven. Daarom ook die aangehaalde tekst, uit Spreuken: "Want die Mij vindt, vindt het leven, en trekt een welgevallen van de Heere". Maar lees dan ook de tekst die daar weer op volgt. Ja, ik hoop van harte, dat jullie veel bezig zijn in het woord, want daarin is Hij, de Christus der Schriften te vinden. Ten slotte, wachtend volk: uw leven ligt verklaard in Psalm 130, de berijmde verzen drie en vier. En verder in heel de Schrift. Maar u hebt er gedurig licht over nodig. Het leven van Anna zij u tot een voorbeeld. Ook allen die weduwe zijn en met dat gemis weer een nieuw jaar in moeten, als ook de weduwnaren, de Heere is een

Toevlucht in die geboren Levensvorst. Is het niet opmerkelijk dat, wanneer Anna zich bij dat heilig gezelschap in de tempel voegt, zij niet weggestuurd wordt, maar gelijk mee mag doen? Want er staat: te dierzelfer ure daarbij komende, heeft insgelijks den Heere beleden. Weet u wat dat betekent? Ze werd er verwacht. Dat Kind wist van haar leven af. Ziet u dan nu ook het verband tussen wachten en verwachten? Een wachtend volk wordt ook verwacht, omdat het alles Gods eigen werk is, o eeuwig wonder. En al zijn nu de zonde en het ongeloof twee sterke machten gedurende die lange tijd van wachten, deze geboren Koning heeft door Zijn dood en opstanding deze machten te niet gedaan. Daarom, wachtend volk, houdt aan, grijpt moed, uw hart zal vrolijk leven. In de kennis, geloofskennis, van deze geboren Vrededorst.

Rock Valley, Iowa, U.S.A.,

ds. G.M. de Leeuw

Boekennieuws

F. van Holten, De tale Kanaäns. Uitgave De Groot Goudriaan-Kampen. ISBN 90 6140 8695. Paperback, 112 blz., € 13,90.

We lezen in Genesis 11 dat de Heere de torenbouwers van Babel tegenkwam door hun spraak te verwarren. Met het Pinksterfeest lezen we het tegenovergestelde, als de uit alle windstreken samengestroomde menigte in hun eigen taal de apostelen hoorde spreken. In ons land voeren we de Nederlandse taal. In Friesland wordt Fries gesproken, en verder kent onze bevolking vele dialecten. Het Latijn was eeuwenlang de taal van geleerden en van de roomse kerk. Maar ook de bevindelijken hebben een eigen spraakgebruik, de tale Kanaäns. Daarin wordt niet gedoceerd, er is geen faculteit waarin men die taal kan leren. Alleen op de leerschool van de Heilige Geest. Het is de spraak, die openbaar maakt. Kennen wij de drieslag 'gewaad, gelaat en gepraat' nog?

De heer F. van Holten heeft vanaf zijn jeugd onder Gods volk verkeerd en is opgevoed bij de tale Kanaäns, die hij van het oude volk in gezelschap en vanaf vele kansels hoorde. De specifieke uitdrukkingen en spreekwijzen die hij hoorde en las, zijn door hem in een lezenswaardig boekje

samengevat. Over 15 hoofdstukken verdeeld, heeft hij een thematische handleiding samengesteld om in de context van zondaar, geloofsleven, prediking, ambt, sacramenten en levenseinde "meer bekendheid te geven áán, en het wekken van meer begrip vóór dit spraakgebruik", zoals hij dat in zijn Woord vooraf aangeeft.

We komen in deze uitgave veel bekende, maar ook minder bekende uitdrukkingen tegen. Soms in het platte spraakgebruik van eenvoudigen uit vroeger generaties. Niet alle uitdrukkingen zijn Bijbels gefundeerd. De term 'een opgelost mens' (blz. 26) stamt bijvoorbeeld uit de mystiek. Van Holten waarschuwt tegen onbijbelse uitdrukkingen: "Immers, de Heere teert de Zijnen nooit iets tegen Zijn Woord in of buiten Zijn Woord om". We komen nuttige adviezen tegen met betrekking tot het gebruik van termen. Zo mag niet gesproken worden over zielen, die men in de hemel zou verwachten maar die er gemist worden, want in de hemel is geen gemis. Ook de veelgehoorde uitdrukking dat God wel mensen, maar geen karakters bekeert, mist de schriftuurlijke grond (blz. 92). Soms kwam ik een door mij nooit gehoorde uitdrukking tegen, zoals "God heeft geen kleinkinderen" (blz. 72).

Kortom, Van Holten heeft nuttig werk gedaan. Zijn boek getuigt van een belijnde, diepgaande overdenking van wat er terecht of onterecht wordt besproken in de taal van het gezelschapsleven. Eén opmerking slechts: de aanspraak van de gemeente is vanaf de kansel divers. 'Medereizigers' werd 'toehoorders', en is nu veelal veranderd in 'gemeente', waarover de schrijver terecht opmerkt dat dit nooit een stopwoord in de preek mag worden. Ik zou aan deze alternatieven graag het woordje 'geliefden' toevoegen, dat minder afstandelijk overkomt dan 'gemeente' en dat de liefdesband die de Heere legt tussen leraar en gemeente meer accentueert.

Tenslotte: het zal erom gaan of we persoonlijk deze tale Kanaans hebben mogen leren. Want deze lessen gaan door, ook in onze tijd, waarin velen half-Asdodisch spreken.

Gouda,

J. Mastenbroek

Ds. C. Harinck, Ik geloof in God.

Paperback, 126 pag. € 8,75

ISBN 9033605392

De titel van dit boek is ontleend aan de eerste woorden van onze geloofsbelijdenis. Het boek begint met de godsontkenning, natuurwetenschappen, ontkenning van de schepping door God, het atheïsme en de godsbewijzen.

Vervolgens schrijft ds. C. Harinck over de kennis van God in Christus, Die Zichzelf in de Bijbel heeft bekendgemaakt.

Het Godsbestuur komt in meerdere facetten aan de orde.

Hierna behandelt ds. Harinck de andere godsdiensten, zoals het syncretisme, de primitieve godsdiensten, de oosterse godsdiensten, het hindoeïsme, het boeddhisme, het confucianisme, het taoïsme en de islam. Ook komt het jodendom aan de orde om dan tenslotte bij het Christendom uit te komen en de christelijke boodschap.

Uiteraard beknopt, maar zeer leerzaam. Handzaam voor jongeren en ouderen, ook in verband met evangelisatiewerkzaamheden. Heel nuttig met name voor onze studerende jeugd, die via hogere opleidingen met allerlei wereldgodsdiensten en dwalingen geconfronteerd worden. Voor hen is dit boekje zeker een steun in de rug.

De Heere geve ons door Zijn Geest de geloofsbelijdenis van de christelijke kerk met het hart te kennen.

Middelburg-Zuid

ds. M.J. van Gelder

Ds. W.C. Lamain, Bazuinklanken, twaalf preken; uitg. Den Hertog, Houten, 218 blz.; ISBN 90 33117819; € 14,90.

Uit het feit, dat van deze prekenbundel een tweede druk verschijnt, blijkt, dat de preken van Ds. Lamain nog steeds gekocht en gelezen worden. Ze zijn het dan ook waard om gelezen te worden. Steeds weer treft ons in deze preken hoe de Kerk in haar eigen geestelijke armoede getekend wordt,

maar tevens ook hoe zij haar enige grond en roem in Christus vindt. In de onderscheiden oefeningen in het geestelijke leven had de schrijver veel inzicht. Zo is bijvoorbeeld in de zevende preek, een paaspreek over Lukas 24:13, duidelijk uiteengezet het onderscheid tussen de kennis van Christus in Zijn venedering en de kennis van de Middelaar in Zijn verhoging. Hoe tekent hij Gods volk in hun leven van gemis, ook nadat ze Christus leerden kennen. Hierover lezen we in de paaspreek over Johannes 14:5. Maar ook hoe de Heere Zich als een verrassend God openbaart in de weg van Zijn instellingen. Zie de preek over Johannes 20:19, 26 en 21:1,

14. Ook had hij oog voor de ernst en donkerheid van de tijd, en zag hij de Geest des Heeren meer en meer wijken. Uit de nieuwjaarspreek over Psalm 85 blijkt dit duidelijk.

De preken zijn vaak zonder puntenverdeling, waardoor ze meer het karakter hebben van stichtelijke overdenkingen.

Desondanks zijn ze vol inhoud. Ook blijkt daaruit de kennis en oefening in het geestelijke leven, die Ds. Lamain had ontvangen. We kunnen deze keurig verzorgde uitgave dan ook met vrijmoedigheid aanbevelen.

Drachten,

ds. G. Hoogerland

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

te Emmeloord:

ds. D.W. Tuinier te Terwolde-De Vecht;

te Enkhuizen en te Poortugaal:

ds. B. van der Heiden te Alblasserdam;

te Hendrik-Ido-Ambacht en te Krimpen

a/d IJssel: ds. G.J.N. Moens te Goes;

te Hilversum:

ds. W.J. Karels te Hardinxveld-Giessendam;

te Leerdam:

ds. D. de Wit te Nieuw-Beijerland;

te Markham (Ontario - Canada):

ds. C.A. van Dieren te Rijssen-Noord;

te Meliskerke: ds. C. de Jongste te Tholen;

te Moerkapelle:

ds. A. Schreuder te Rijssen-Zuid;

te Rotterdam-IJsselmonde:

ds. G. Mouw te Uddel;

te Scherpenzeel:

ds. C. Hogchem te Barneveld;

te Tricht-Geldermalsen:

te Zwijndrecht: ds. M. Golverdingen te Boskoop.

Bedankt:

voor Doetinchem:

ds. C. de Jongste te Tholen;

voor Terneuzen:

ds. M. Golverdingen te Boskoop;

voor Zwolle:

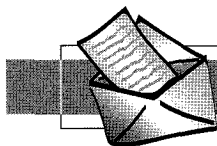
ds. W. Visscher te Amersfoort.

BEVESTIGING/INTREDE

DS. J.J. TANIS TE KAMPEN

Op D.V. woensdag **19 januari a.s.** zal de weleerw. heer ds. J.J. Tanis bevestigd worden als herder en leraar van onze gemeente. Deze dienst, die geleid zal worden door de weleerw. heer ds. B. van der Heiden, begint om **15.00 uur**. De intrededienst vangt aan om **19.00 uur**.

Kerkenraad Geref. Gemeente Kampen.

Berichten

KERSTZANGAVONDEN

In hieronder genoemde gemeenten zal op de daarbij vermelde plaatsen en tijden een kerstzangavond worden gehouden.

Amsterdam

Plaats/tijd: evangelisatiepost "bij Simon de Looier", Looiersgracht 70-72. D.V. 23 december a.s., aanvang: 19.30 uur.

Medewerkenden: mannenkoor "David" uit Lisse en enkele instrumentalisten.

Meditatie: evangelist J. Krijgsman.

Capelle a/d IJssel

Plaats/tijd: Elimkerk van de Geref.

Gemeente Merellaan 346. D.V. 18 december a.s., aanvang: 19.30 uur.

Medewerkenden: gemengd koor "Deo Juvante" van Capelle a/d IJssel/Rotterdam, jongerenkoor "Henan" en kinderkoor "De Kleinoot".

Leiding: ds. W. Silfhout.

Collecte ter bestrijding van de onkosten.

Ermelo

Plaats/tijd: Eben-Haëzerkerk van de Geref. Gemeente, Hanengewei 69. D.V. 18 december a.s., aanvang: 19.30 uur.

Medewerkenden: gemengd koor "Vox Humana" uit Elspeet en gemengd koor

"Adoraïm".

Leiding: ouderling A. Verschoor.

Collecte t.b.v. Deputaatschap Bijzondere Noden met als speciale bestemming Sudan-Darfur.

Geldermalsen

Plaats/tijd: Bethelkerk van de Geref. Gemeente, Laan van Leeuwenstein 10. D.V. woensdag 22 december a.s., aanvang: 19.30 uur.

Medewerkenden: mannenkoor "Rehoboth", jongerenkoor "Deo Juvante", kinderkoor "De Kleine Lofstem" en gemengd koor "De Lofstem".

Leiding: ouderling G. Golstein.

Collecte t.b.v. Deputaatschap Bijzondere noden met bestemming Dafur (Sudan).

Heusden

Plaats/tijd: Grote of Catherijne kerk D.V. 18 december 2004, aanvang: 19.30 uur.

Medewerkenden: Ridderkerks mannenkoor en het kinderkoor "Samuël" en het jongerenkoor "Con Forza" uit Poederroijen.

Leiding en appèlwoord: ir. J. van Heteren, alg. secretaris van het Deputaatschap tot Hulpverlening in Bijzondere Noden, t.b.v. welk deputaatschap een collecte gehouden zal worden.

Hoogeveen

Plaats/tijd: Bethelkerk van de Geref. Gemeente, Coevorderstraat 50 te Noordscheschut (nabij Hoogeveen). D.V. 22 december a.s., aanvang: 19.30 uur.

Medewerkenden; gemengd koor "Jeduthun" uit Genemuiden.

Leiding: ouderling A. Jacobs.

Collecte t.b.v. delging kerkbouwschuld.

Middelburg

Plaats/tijd: Ter Hoogkerk van de Geref. Gemeente, Willem Teelinkstraat 3. D.V. 16 december a.s., aanvang: 19.30 uur.

Medewerkenden: Walchers mannenkoor.

Opening: ds. M.J. van Gelder.

Tholen:

Plaats/tijd: Ned. Herv. kerk. D.V. 24 december a.s., aanvang: 19.30 uur.

Medewerkenden: jongerenkoor "Jigdal-jahu" en mannenkoor "Ethan" uit Yerseke.

Leiding: evangelist H.J. van den Boogaart.

Collecte t.b.v. evangelisatiepost te Tilburg.

De winterconferentie voor studenten komt er aan!

Het Deputaatschap voor Studerenden van de Gereformeerde Gemeenten nodigt alle studenten van harte uit tot het bijwonen van een landelijke conferentie die gehouden zal worden op D.V. vrijdag 14 januari 2005.

Plaats van bijeenkomst is het gebouw van Hogeschool De Driestar, Burg. James-singel 2 te Gouda. De ontvangst is om 16.30 uur en de sluiting om circa 20.45 uur.

Het deputaatschap heeft ds. J. Schipper uit 's Gravenpolder bereid gevonden voor jullie te spreken over het thema "DE BLIJ-

VENDE ACTUALITEIT VAN AUGUSTINUS EN ZIJN CONFESIONES".

In de lezing zal worden ingegaan op het door Augustinus geschreven boek de Confessiones oftewel de Belijdenissen. Met name zal aandacht worden besteed aan de laatste hoofdstukken uit zijn boek. De stellingen en/of vragen zullen zich onder andere richten op de waarde van het werk van Augustinus, de invloed van het onderwijs op hem en op leerlingen i.h.a., alsmede over de plaats van de wetenschap in het leven. Het wordt aanbevolen in ieder geval het boek zelf te lezen!

Meld je i.v.m. de maaltijd vóór 7 januari 2005 aan. Dit kan schriftelijk of per e-mail gericht aan: Deputaatschap voor Studerenden, p/a Kerkelijk Bureau, Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden of aan: kbgg@cbgg.nl

Vermeld daarbij s.v.p.: aanmelding studentenconferentie 14-01-05; tevens je naam, adres, woonplaats, studieplaats, HBO of WO-student en jaar van aanvang studie (bv. 2003)

Wij hopen dat velen van jullie aanwezig zullen zijn!

Tot slot wensen wij jullie van harte Gods zegen toe voor het nieuwe jaar.

CENTRAAL BUREAU - WOERDEN

De organisaties die in het centraal Bureau te Woerden zijn gehuisvest, zullen gesloten zijn van: **27 december 2004 tot 3 januari 2005**. Het betreft de volgende instellingen: Dep. Hulpverlening in Bijzondere Noden, Centraal Bureau, DMZ, Helpende Handen, Dep. voor Israël, Jeugdbond, Kerkelijk Bureau, De Vluchtheuvel en de Zending. De Vluchtheuvel is deze dagen van 10.00-12.00 wel telefonisch bereikbaar via het telefoonnummer van het aanmeldings-sprekruur (0348-489999).

Helpende Handen zal dagelijks de berichten beluisteren en in voorkomende gevallen contact opnemen met de hulpvragers.

De medewerk(st)ers wensen u allen gezegende kerstdagen en een voorspoedig

nieuwjaar toe.

OPROEP

De artikelen in dit blad over "De Gereformeerde Gemeenten in oorlogstijd" worden gebundeld. Aanvullende informatie, brieven en foto's zijn welkom!

L. Vogelaar, Biezenkamp 2, 3925 TL Scherpenzeel, tel. 033-2774560.

rvogelaar@refdag.nl.

PROMOTIE

Op 25 november jl. promoveerde dhr. Jan-Henry Seppenwoolde, lid van onze gemeente, in het Academiegebouw van de Universiteit Utrecht op de verdediging van zijn proefschrift: "Magnetic Susceptibility Effects in Diagnostics and Interventional MRI". Het proefschrift beschrijft (in het kort gezegd) onderzoek in de techniek en toepassing van de MRI, één van de belangrijkste technieken die gebruikt worden in de medische beeldvorming van patiënten.

Wij feliciteren de jonge doctor met het behaalde resultaat en wensen dat dit werk tot eer van de Heere gebruikt zal worden en tot welzijn van zieken.

Kerkenraad Geref. Gemeente Utrecht.

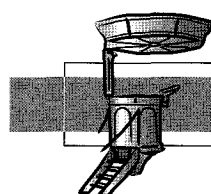
SAMENZANG EN ORGESPEL UIT GENEMUIDEN

D.V. eind januari a.s. verschijnt een unieke dubbel-cd met samenzang en orgelspel, opgenomen in de oude kerk van de Geref. Gemeente van Genemuiden resp. in de nieuwe "Jachin en Boaz" kerk.

Een aantal orgelliefhebbers verzorgde het orgelspel en de begeleiding van de samenzang.

Tot 1 januari a.s. kunt u intekenen voor de speciale prijs van € 19,25 excl. porto, daarna is deze dubbel-cd te koop voor € 25,-. De opbrengst is bestemd voor het bouwfonds.

Meer informatie: per fax 038-385 75 63 of per e-mail: bestelcd@klikSAFE.nl. Op www.solcon.nl/vanvoorst kunt u ook een aantal fragmenten beluisteren.

Predikbeurten

ZONDAG 19 DECEMBER 2004

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. L. Blok; Aalst 14.30 uur ds. M. Karens; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Almelo 18.30 uur ds. J. Karels; Alphen aan den Rijn 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Andijk 10.00 en 16.00 uur ds. Hoogerland; Apeldoorn 10.00 en 17.00 uur ds. Tuinier; Arnhem 10.00 uur leesdienst en 16.00 uur ds. Kattenberg; Barendrecht (in CGK;

Voordijk 252) 13.30 en 19.00 uur leesdienst; Barneveld 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Beekbergen 19.00 uur ds. Schreuder; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 10.00 uur ds. Paul en 19.00 uur ds. F. Mulder; Bodegraven 10.00 en 18.30 uur ds. C. Harinck; Boskoop 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 17.00 uur ds. Moerkerken; De Valk-

Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Delft 10.00 uur ds. Bac en 16.30 uur ds. W. Harinck; Deventer 14.30 uur ds. Tuinier; Dirksland 10.00 uur ds. Van Aalst; Doetinchem 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. Kattenberg; Dordrecht (in de Pauluskerk, Nassauweg) 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Drachten 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 12.00 uur leesdienst en 19.00 uur ds. G. Pater; Elspeet 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Emmeloord 18.00 uur ds. Meeuse; Enkhuizen 19.00 uur ds. Hoogerland; Enschede 18.00 uur ds. Van der Net; Enter 9.30 en 15.00 uur ds. Van der Net; Ermelo 9.30 en 18.30 uur leesdienst; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur leesdienst; Goes 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Gorinchem 14.30 uur ds. Melis; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. Boogaard; 's Gravenhage 10.00 en 16.30 uur leesdienst; 's Gravenpolder 9.30 uur en 18.00 uur ds. Schipper en 14.00 uur leesdienst; 's Gravenzande 19.00 uur stud. Van Manen; Haamstede 19.00 uur ds. Vreugdenhil; Haarlem 18.00 uur ds. P. Mulder; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Hellevoetsluis 18.00 uur ds. De Wit; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. Baaijens; Hilversum 10.00 en 16.00 uur ds. Schreuder; Hoofddorp 16.00 uur ds. P. Mulder; Hoogeveen 19.00 uur ds. Schot; Hoogvliet 16.00 uur ds. Driessen; Houten 11.00 en 17.00 uur leesdienst; Kampen 19.00 uur ds. Kleppe; Kapelle-Biezeling 9.30 uur (H.A.) en 18.00 uur ds. Tanis en 14.00 uur leesdienst; Katwijk aan Zee 18.30 uur ds. Neele; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur leesdienst; Krabbendijke 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Krimpen a/d IJssel 10.00 en 16.30 uur ds. F. Mulder; Leiderdorp 10.00 en 16.30 uur ds. Clements; Lisse 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. Neele; Marknesse 9.30 en 14.30 uur ds. Hakvoort; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. Van Krimpen; Middelburg-Centrum 9.30 uur en 18.30 uur ds. De Heer en 14.00 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30 uur ds. Van Gelder en 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. P. Blok; Mijdrecht 15.30 uur ds. Terlouw; Moerkapelle 9.30 (doventolk) en 14.30 uur ds. Verweij; Naaldwijk 9.30 en 16.00 uur stud. Van Manen; Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Nieuwer ter Aa 10.00 en 19.00 uur ds. Terlouw; Nieuwerkerk Zld 9.00 en 15.30 uur ds. Gunst; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. Vermeij; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. Schot; Oostburg 15.00 uur ds. Van Gelder; Oosterend-Texel 10.00 en 18.00 uur ds. Van Dijk; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. Moens; Oostkapelle 15.00 uur ds. De Heer; Oostvoorne 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. De Wit; Opheusden 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Oudemirdum 9.30 en 14.30 uur ds. Bakker; Rhenen (kerk: Kon. Elisabethplantsoen) 12.00 en 18.30 uur leesdienst; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur

ds. Mijnders; Ridderkerk-Slikkerveer 19.00 uur ds. Silfhout; Rijssen-Noord 9.30, 14.30 en 18.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 uur ds. J. Karels en 18.30 uur (H.D.) ds. Mol; Rijssen-Zuid 9.30, 14.30 en 18.30 uur leesdienst; Rilland-Bath 9.30 uur ds. Verschuure (H.A.); Rotterdam-Alexanderpolder 16.30 uur ds. Van Aalst; Rotterdam-Centrum 10.00 uur ds. P. Mulder en 19.00 uur ds. Hogchem; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Rotterdam-Zuidwijk 15.00 uur ds. W.J. Karels; Scherpenisse 9.30 uur en 18.30 uur ds. Brugge en 14.00 uur leesdienst; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. Beens; Scheveningen 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. Zippro; Soest 19.00 uur ds. Visscher; Stad a/h Haringvliet 10.00 en 18.30 uur stud. Van Belzen; Stolwijk 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. Golverdingen; Terneuzen 18.00 uur ds. Van Gelder; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. Meeuse; Tholen 10.00 uur en 18.30 uur ds. De Jongste en 14.30 uur leesdienst; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Utrecht 10.00 uur ds. Kleppe; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. G. Pater; Vlaardingen 9.30 en 19.00 uur ds. W. Harinck; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Waarde 9.30 uur (H.A.) en 18.00 uur ds. Hofman en 14.00 uur leesdienst; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 14.30 uur ds. L. Blok en 18.30 uur ds. Van Krimpen; Woerden 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. Schipper; Yerseke 9.30 en 14.00 uur leesdienst en 18.00 uur ds. Van der Poel; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. Van Ekeveld; Zoetermeer 16.30 uur ds. Paul; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. Hogchem; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. Veenendaal.

DINSDAG 21 DECEMBER 2004

Rotterdam-Zuidwijk 19.45 uur ds. B. van der Heiden.

WOENSDAG 22 DECEMBER 2004

Scherpenzeel 14.45 uur (huw. bev.) ds. F. Mulder.

ZATERDAG 25 DECEMBER 2004 (EERSTE KERSTDAG)

Alblasserdam 9.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Apeldoorn 10.00 uur ds. Meeuse; Arnhem 10.00 uur ds. Kattenberg; Barendrecht (in CGK; Voordijk 252) 12.00 uur ds. Terlouw; Benthuizen 9.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Bodegraven 10.00 uur ds. Boogaard; Boskoop 9.30 uur ds. Golverdingen; Brakel 14.30 uur ds. Mondria; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Deventer

18.30 uur ds. Kleppe; Dirksland 18.00 uur ds. Brugge; Dordrecht (in de Pauluskerk, Nassauweg) 10.00 uur ds. P. Mulder; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. Hoogerland; Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 12.00 uur ds. F. Mulder; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. Vermeij; Emmeloord 15.00 uur ds. Bakker; Enter 15.00 uur ds. J. Karels; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. L. Blok; Genemuiden 9.30 uur ds. Hakvoort; Goes 9.30 en 14.30 uur ds. Moens; Gouda 9.30 en 19.00 uur ds. Clements; 's Gravenhage 10.00 uur ds. Driessen; 's Gravenpolder 9.30 en 14.30 uur ds. Schipper; Haamstede 10.00 uur ds. C. Harinck; Hardinxveld-Giessendam 9.30 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 9.30 uur ds. Terlouw; Houten 10.00 uur ds. Van der Net; Kapelle-Biezeling 9.30 uur ds. Tanis (H.D.); Klaaswaal 9.30 uur ds. Van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 (H.D.) en 19.00 uur ds. Beens; Krabbendijke 9.30 uur leesdienst en 15.00 uur ds. Verschuure; Kruiningen 9.30 uur ds. J. Karens; Leerdam 14.30 uur ds. M. Karens; Leiderdorp 10.00 uur ds. Bac; Lelystad 16.30 uur ds. Kattenberg; Lisse 10.00 uur ds. Neele; Meliskerke 16.30 uur ds. De Heer; Middelburg-Centrum 9.30 en 14.30 uur ds. De Heer; Middelburg-Zuid 9.30 en 14.30 uur ds. Van Gelder; Middelharnis 9.30 uur ds. P. Blok; Moerkapelle 9.30 uur ds. Paul (doventolk); Nieuw Beijerland 9.30 uur ds. De Wit; Nieuwdorp 9.00 en 14.00 uur stud. Van Manen; Nieuwerkerk Zld 9.00 uur ds. Gunst; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. Schot; Oosterend-Texel 10.00 en 18.00 uur ds. Van Dijk; Opheusden 10.00 en 16.00 uur ds. G. Pater; Oud Beijerland 9.30 uur ds. Van Krimpen; Rhenen (kerk: Kon. Elisabethplantsoen) 12.00 en 18.30 uur ds. Veenendaal; Ridderkerk 9.30 uur ds. Baaijens en 17.30 uur ds. J. Karels; Rijssen-Noord 9.30 uur ds. Van Dieren; Rijssen-West 9.30 uur ds. J. Karels; Rijssen-Zuid 9.30 uur ds. Schreuder; Rilland-Bath 9.30 en 14.00 uur ds. J. de Pater; Rotterdam-Centrum 10.00 en 15.30 uur stud. Van Belzen; Rotterdam-IJsselmonde 18.30 uur stud. Van Belzen; Scherpenisse 9.30 en 14.00 uur ds. Brugge; Scheveningen 10.00 uur ds. Zippro; Soest 9.30 uur ds. Kleppe en 19.00 uur ds. Visscher; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. Tuinier; Tholen 10.00 en 16.00 uur ds. De Jongste; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 19.00 uur ds. Bakker; Veenendaal 9.30 uur ds. Melis; Veenendaal 9.30 uur ds. Veenendaal; Vlissingen 9.30 uur ds. Vreugdenhil; Waarde 9.30 en 14.30 uur ds. Hofman; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Yerseke 10.00 en 16.00 uur ds. Verweij; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. Van Ekeveld; Zoetermeer 16.00 uur ds. Paul; Zwolle 19.00 uur ds. Schot.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar:

Evangelist G. Baan; kerkgebouw 't Wuiver 2-a, Oudorp NH, gem. Alkmaar; diensten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur. Zondag 19 december: 10:00 uur evang. J. Krijgsman en 16.30 uur evang. G. Baan. Zaterdag 25 december: 10:00 uur evang. G. Baan.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; kerkgebouw Bij Simon de Looier, Looiersgracht 70. Samenkomsten iedere zondag 10.30 en 17.00 uur. Zondag 19 december: 10.00 uur evang. G. Baan en 17.00 uur evang. J. Krijgsman. Zaterdag 25 december: 10.30 uur evang. J. Krijgsman. U bent hartelijk welkom in onze evangelisatiepost van dinsdag t/m zaterdag tussen 10.00 - 16.00 uur!

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-I te Emmen; diensten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.

Leeuwarden:

Vacant; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; diensten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur. Zondag 19 december: 9.30 en 16.00 uur evang. L. Versteeg. Zaterdag 25 december: 9.30 uur evang. G. van de Breevaart.

Merksem:

Evangelist A. van Setten; Prot. Kerk, Oude Barreellei 64; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur. Zondag 19 december: 10:00 uur evang. H.J. van den Boogaart en 17.00 uur evang. A. van Setten.

Tilburg:

Evangelist H.J. van den Boogaart; kerkgebouw Offenbachstraat 105-107. Diensten iedere zondag om 10.00 en 18.30 uur. Zondag 19 december: 10.00 uur evang. A. van Setten en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart. Zaterdag 25 december: 10.00 uur evang. H.J. van den Boogaart. U bent hartelijk welkom in de BIJBEL-winkel van dinsdag t/m zaterdag, tussen 10.00 en 17.00 uur. Offenbachstraat 107.

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ Horssen bv

DORPSSTRAAT 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 Fax 0341 36 20 77

Statenbijbels - Huisbijbels - Kinderbijbels
Kerkbijbels (alles Statenvertaling)
Theologische werken - Dagboeken
Bijbel- en Catechismusverklaringen
Leesboeken voor jong en oud
Voordeelaanbiedingen
Tweedehands en Antiquarisch
Psalm- en Muziekboeken
Bladmuziek (noten en klavarskribo)
CD's en Musicassettes
Boeken- en CD-bonnen
Wens- en Gelegenheidskaarten

Kerktelefoon nu via de ether!

oplossingen voor kerktelefoon
en geluidsinstallaties!

Dorpsstraat 102, Putten
T. (0341) 37 57 57 • www.lagarde.nl

Advertenties

**KLASSE
MAAKT ONDERSCHIED**

Stolk Orgels
is hoofddealer van:
**Johannus - Eminent
Domus - Ahlborn**

**Stolk
orgels**
tel.: 0180 - 31 56 52

Nieuwerkerk a/d IJssel, Vrijheidslaan 55,
Krabbendijke, Oostpolderweg 1
Nederhemert Nrd., Ormelingstraat 36
Beesd, Veerweg 14
Papendrecht, Overtoom 18

UNIEK IN PRIJS

Te huur **ruime vakantiewoning**
in **Zuid-Alberta**, Canada,
omgeving van Lethbridge.
Prachtig gelegen, uitzicht op rivier,
prairie en Rocky Mountains,
dichtbij dorp en kerken.
Voor inlichtingen 00-1403-553-4023.
Hollands sprekend.

ACTUELE UITGAVE

Dr. C.J. Meese / G. Roos / ds. C. Sonneveld (red.)
TROUW AAN ISRAËL

In dit boek gaat het over actuele en theologische vragen betreffende de bijbelse positie van Israël en het Joodse volk. De auteurs zijn allen lid van het Deputaatschap voor Israël van de Gereformeerde Gemeenten. Aan de orde komen vragen als: Is Israël nog steeds Gods (uiterkoren) volk? Geldt de landbelofte nog steeds? Hebben de ceremoniën nog betekenis? Verder gaat een van de schrijvers in op de betekenis van het 'gans Israël' in Paulus' brief aan de Romeinen. Niet alleen de historie van de 'Jodenzending' komt ter sprake, maar ook het dilemma van dialoog en evangelieverkondiging. Dit boek getuigt van liefde voor het Joodse volk. Maar tevens staat centraal dat alleen in de erkenning van Jezus van Nazareth als de gekomen Messias definitief heil te vinden valt.

239 blz. gebonden 3311819X € 17,50

—Deputaatschap voor Israël—
Postbus 400 - 3440 AK Woerden
Telefoon (0348) 48 99 29 - Telefax (0348) 48 39 54
E-mail: dep-israel@cbgg.nl
Ook verkrijgbaar in de boekhandel!

Zwijndrecht Boekhandel en antiquariaat DE ROO

De GBS uitgave van de
Statenvertaling
met herziene kanttekeningen
is verschenen

leverbaar vanaf € 60,-
Tevens verkoop / inkoop en taxatie
van tweedehands en antiquarische
theologische boeken.

Van Meelstraat 12 Zwijndrecht
Tel. 078-6124081

Boeder Scherpenzeel

AMBTSKLEDING

Kostuums: 2 en 3 delig zwart - grijs - e.a.
Preekjassen ~ Jacquets ~ Pantalons
Streepjassen ~ Overhemden ~
Stropdassen ~ Sokken ~ Overjassen
Hoeden ~ Schoenen

Winkel:
Dorpsstraat 229, 3925 KC Scherpenzeel
Telefoon 033-2778899 / 033-2778068

Op afspraak ook Service aan huis!
M 06 5321 5334

IN LIEFDEVOLLE HERINNERING...

Uw gedachten over een uniek gedenkteken geven
wij gestalte in natuursteen. Vraag naar het
fotoboek met vele voorbeelden.

Grafgedenkens
Zandee & de Kuijper

Goes: Ronde Ringbaan-West
Telefoon (0113) 216555
Middelburg: Arnesteinweg 40
Telefoon (0118) 612579
Zoetermeer: Argonstraat 66
Industrieterrein Lansinghage
Telefoon (079) 3615010
Email: info@grafgedenkens.nl

begrafenisverzorging T. den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, den Haag en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.

Geen crematies.

Dag en nacht bereikbaar.

Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 4600509

Begrafenis Verzorging Tollenaar

Voltastraat 21, 4532 LG Terneuzen
Tel. 0115-612554 - Geen crematies

Wij verzorgen begravenissen in alle plaatsen op de Veluwe en in Rijssen en aangrenzende gebieden.

Geen crematies.

Ongeacht bij welke begrafenisvereniging of begrafenisfonds men is aangesloten.

Begrafenisverzorging Vos

Aardhuisweg 74, 3888 MG Uddel
tel. (0577) 401689, fax (0577) 401027

BEGRAFENISVERZORGING VOS - VERTROUWD VERZORGD

Nieuw project

Stichting China

Stichting China is gestart met vertaling van de Commentaren van Calvijn

Een noodzakelijk project!

De Chinese huisgemeenten nu ook in de voetsporen van Calvijn, laat de Muur geen belemmering zijn!

Steun de vervolgd kerk in China en maak een gift over op

giro 320666

Info/secretariaat:
Postbus 1159 • 3900 BD Veenendaal
tel. 0318-510320 • e-mail info@stichtingchina.nl
Giro 320666 i.n.v. Stichting China
www.stichtingchina.nl

CHR. BEGRAFENISONDERNEMING G. WEGENAAR

Regentesselaan 43 Tel.: (0318) 52 66 41
3905 GT Veenendaal Fax: (0318) 55 42 04
Wij verzorgen begravenissen in Veenendaal, Ede, Bennekom, Wageningen, Rhenen e.o.

WESOTRONIC

Wesotronic introduceert DE OPLOSSING voor kerktelefonie:

Het DKtel systeem

(Draadloze Kerktelefoon via de ether)

De belangrijkste voordelen zijn:

- ✓ geen telefoonkosten / internetaansluiting
- ✓ aanmerkelijk goedkoper dan andere systemen
- ✓ uitstekende geluidskwaliteit
- ✓ eenvoudig en flexibel in gebruik

Het Agentschap Telecom heeft officieel toestemming verleend om het DKtel systeem per 1 januari 2005 in gebruik te nemen!

Wesotronic B.V.
Nunspeet, Barendrecht
Telefoon 0341 - 271000
www.wesotronic.nl

In samenwerking met SKN

bestel nu

Boeken

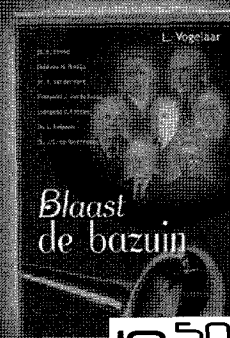
f.b.v. de evangelisatie

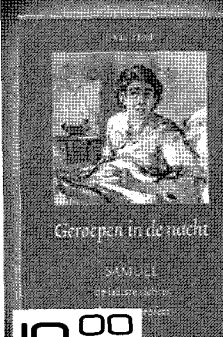
Meditatiebundel van ds. L. en ds. C. Vogelaar. Vanuit het rijke onderwijs in de Schrift wordt gewezen op de noodzaak van bekering, Gods leidingen met Zijn kinderen en de onnaspeurlijke rijkdom van Christus' werk.

12.50

Levensschetsen van onze eerste evangelisten, Van de Panne en Polder. Aangevuld met levensschetsen van ds. H. Kieviet, oef. M. Remijn, ds. A. van der Horst, ds. L. Kieboom en ds. J.C. van Ravenswaay. Een waardevolle bijdrage aan de geschiedschrijving van de Geref. Gemeenten.

18.50

Samuëls leven en zijn tijd staan centraal in dit boek. Op een levendige, duidelijke wijze wordt het leven van de zinner en profeet Samuël beschreven. Treffend zijn de lijnen die getrokken worden naar onze tijd. Met gespreksvragen achter elk hoofdstuk.

10.00

Bestellen

1. Via uw kerkenraad of evangelisatiecommissie. Bij meerdere bestellingen betaalt u geen verzendkosten.
2. Via onze depothouder dhr. A.E. Schouten, tel. 010-4505995 of aeschouten@kliksafe.nl
3. Via de bijbelwinkels van de posten Tilburg (tel. 013-4557382) of Amsterdam (tel. 020-6227742).

U steunt hiermee tevens het evangelisatiewerk!

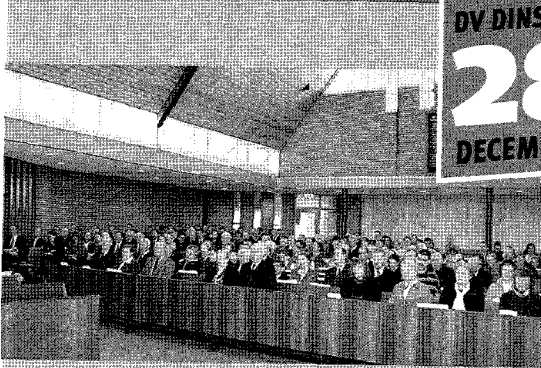

DEKERKELIJK VERZORGDE GEMEENTEN

U/jij komt toch ook naar de landelijke Israëldag?

DV DINSDAG
28
DECEMBER

Hardinxveld-Giessendam

Het deputaatschap voor Israël organiseert de 4 e landelijke Israëldag. Op deze dag zal een mooi en afwisselend programma gepresenteerd worden.

De diverse onderwerpen geven een indruk van de ontwikkelingen in het werk:

- **Inleiding door Israëlwerker M.L. Dekker** over zijn eerste ervaringen in Israël
- **Interview met ds. D. de Wit en dhr. I. van Rijssel** over zijn aanstaande uitzending naar Oekraïne
- **Ds. C. Neele hoopt iets te vertellen over het werk van "Elim"** onder Joden in Rotterdam voor de Tweede Wereldoorlog

Wij nodigen iedereen hartelijk uit voor deze mooie dag. De ochtendbijeenkomst begint om 10.00 uur. Vanaf 09.15 uur is er koffie. De toegang is vrij. Koffie en soep zijn gratis. Graag zelf uw lunchpakket meenemen. In beperkte mate zijn broodjes te koop. De middagbijeenkomst begint om 13.30

**Kerkgebouw Geref. Gemeente
Buitendams 118
Hardinxveld-Giessendam**

In de middagpauze is er een interessante boekentafel en zijn er powerpointpresentaties over het werk in Israël en in Oekraïne door de dhr. Dekker en dhr. van Rijssel.

Van harte welkom!

Twee koren verlenen hun medewerking:

- Het kinderkoor Harpe Davids uit Hardinxveld ('s-Morgens)
- Het mannenkoor Groot Rotterdam ('s-Middags)

Begrafenisverzorging Kina
Begravenissen in Capelle a/d IJssel
e.o. D.W. Schipper, tel. 010-458 31 12.
Wij verzorgen geen crematies.

WEES GIJ MIJN BORG

Nu Ze druk beschikbaar

In oktober j.l. verscheen een bundel met acht overdenkingen van ds. A. Schot over het leven van Hizkia. Hierover is nog maar weinig geschreven. Dit boek verschijnt met als voornaamste bedoeling de bekendheid van Gods handelingen met de godvruchtige koning Hizkia te vermeerderen.

*Het boek is gedrukt in een duidelijke letter.
De opbrengst is bestemd voor het bouwfonds van de Geref. Gemeente te Nunspeet.*

De prijs is € **12.50**

U kunt dit boek bestellen bij:
J. Dorst, Vitringaweg 6,
8071 KA Nunspeet

Collectebonnen machinaal tellen? vraag demo en/of referentie

0548-515415

PSYCHOLOGENPRAKTIJK BROUWER

hulpverlening aan kinderen en
volwassenen

•
vestigingen

RIDDERKERK
Verlengde Kerkweg 11

•
BARNEVELD
Rozenstraat 1-a

•
METEREN (GELDERMALSEN)
Dorpsstraat 18

•
Bel voor informatie of aanmelding
(0180) 42 69 55

Treurniet Orgels

De Orgelspectaattaak voor de hele Benelux!

Hartelijk welkom in
onze showroom!

- Volop keus in nieuwe en gebruikte (digitaal gesampled) orgels
- Volwaardige Huisgarantie
- Hoge kortingen
- Speciale financiële's
- Vakkundig advies
- Eigen servicedienst
- Eigen transportdienst

www.treurniet-orgels.nl
Tel.: 010 - 5113867

Kerktelefoon onbetaalbaar?

Het Kerk Inluister Systeem is
een onafhankelijk alternatief voor kerktelefoon.
Eenvoudig, flexibel en vooral: betaalbaar.
Bel (0341) 37 57 57 voor meer informatie.

VOOR HET NIEUWE JAAR

UNIEK Van kind tot kind

Voor het hele GEZIN!
52 Bijbelse vertellingen, kleurplaten en woordzoekers voor iedere week! Deel 1+2 O.T. (M.J. Ruissen) en deel 3+4 N.T. (André Boeder) Aanbevolen door ds. W.J. Karels, ds. F. Mallan, ds. D. Heemskerck en ds. A. Egas

Van € 10,00
Voor € 8,95 per dl

Boekhandel/Uitgeverij
'de Ramshoorn'

Lange Vorststraat 21, Goes

ACTIE

Tel: 0113-221909
's avonds: 0113-230340

OOK VERKRIJGBAAR
BIJ UW BOEKHANDEL

Oosterend - Texel

Bungalowpark "De Verrassing"
Bel voor informatie 0222 31 83 91

PREDIKANTEN REAGEREN OP

"Wanneer ik voor U kniel"

THOLEN – Alom waardering over de TH1-2-3. Hier een selectie van predikanten. Een **recensent**: Urenlang kunnen we met dit boekwerk bezig zijn, daar het een schat van gevarieerde informatie biedt! Een **predikant**: Ik vind het een waardevol bezit in onze gezinnen! Een **docent**: Een verdienste is het, dat de liturgie zo heel dicht bij onze mensen is gebracht! Een **student**: Al heel vaak heb ik dit boekwerk ter hand genomen, wegens de praktische vorming ervan! Een **emeritus-predikant**: Hartelijk wil ik bedanken voor wat er geboden is in dit boek, heel leerzaam! Een **leraar van overzee**: Dit is een 'Saambinder'! Een **duitse Prediger**: De geestelijk-liturgische bemerkingsen mogen de gemeenten stichten! Een **dominee-scribent**: aangenaam die cd (weer) te beluisteren; zang en harten stemmen samen, wereldwijd!

Bent u geïnteresseerd in de uitgave "Wanneer ik voor U kniel"? Inhoud: 2-delig boek (500 pag., 207 psalmmeditaties, 391 kolommen liturgie, 647 kleurenfoto's) resp. 15 nummers cd (75 min., samenzang/orgelsolo's, informerend booklet).

Dagelijks vinden boeken en cd hun weg! Een mooi eindejaarscadeau.

Ons centraal telefonisch meldpunt voor bestellingen en vragen is geopend op elke **dinsdagavond van 19.00 tot 20.00 uur** op 0166-600333. Uiteraard is het ook mogelijk uw bestelling in een gefrankeerde enveloppe te zenden aan de: **Redactiecommissie, Postbus 28, 4690 AA Tholen.**

En de prijs? Slechts € 57,50 per boekenset (TH1+2) en € 18,50 per cd (TH3), gratis thuisgestuurd. Steun hiermee het Thoolse bouw- en orgelfonds.

Voor het leveren en leggen van natuurstenen vloeren en het plaatsen van aanrechtbladen en grafgedenktekens. **J. Slingerland Natuursteen** 0184-611917.

www.ISRAELREIZEN.nl
Tel 0318-540415 Met aandacht voor messiasbel. Joden.
4-13 apr. olv. Ds. P den Butter.
22/7-4/8 jongerenreis.

Waterproject in China: HELPT U MEE?

- twee bronnen boren in China
- 2x 300 meter diep: 40.000 euro
- één meter kost 66 euro

van bitter naar zoet

'MARA'

Vers water. Voor ons vanzelfsprekend. In China niet. In samenwerking met huisgemeenten hebben we een waterproject geadopteerd in twee dorpen waar veel christenen wonen. China kampt met zeer slecht, vervuult water. De mensen lijden eronder. Er is al sprake van een "cancer village", een kankerdorp... Stichting Bijbelse Hulpverlening China heeft uit christelijke barmhartigheid aangeboden twee waterbronnen aan te boren. Het hele project kost 66 euro per meter. Elke centimeter door u gesponsord is er een op weg van vervuult naar vers water. De dorpsbewoners zijn dankbaar voor de aangeboden hulp. Nu aan het werk. Helpt u mee?

Bankrekening

3473.76.029

o.v.v. 'Mara'.

Stichting Bijbelse Hulpverlening herkent u aan het logo en de blijvende taken:

- Opleiding
- Vertaalwerk
- Eigen drukkerij
- Lectuurverspreiding
- Diaconale hulpverlening

Postbus 2072, 3800 CB AMERSFOORT.
Tel. 033-2770287. www.chinachristianbooks.org

Bezit en gebruik Bijbel nemen sterk af

Godsdienstsocioloog prof. dr. H. Stoffels: Nederland ontkerkelijk in ongekend tempo

Uit recent onderzoek is gebleken, dat bijna de helft van onze bevolking geen Bijbel meer bezit.

Hieruit blijkt de ontstellende geestelijke nood waarin ons volk is terecht gekomen.

En dit proces van ontkerkelijking gaat in een ontstellend

tempo door! Wij kunnen nu nog Bijbels uitdelen in alle vrijheid.

Hoelang nog?

ZORG DAT ONZE EVANGELISTEN BIJBELS KUNNEN VERSPREIDEN.

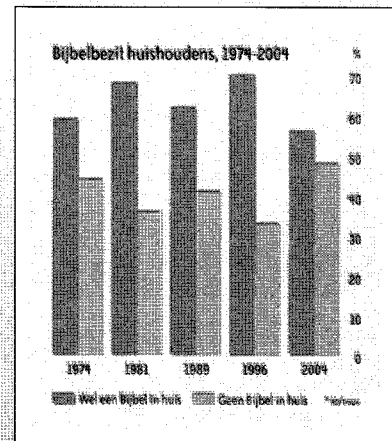
Laten we in biddend opzien en met financiële steun zorgen

dat de opdracht die we hebben vanuit Gods Woord, uitgevoerd

kan worden. Onder verantwoordelijkheid van het Deputaatschap voor Evangelisatie van de

Gereformeerde Gemeenten gebeurt dit o.a. vanuit de zes evangelisatieposten. Steun dit werk en vul

onderstaande bon in. Bij voorbaat hartelijk dank!

Naam: dhr./mevr.....

Adres:

P.code: W.plaats:

Bank-/Girorekening:

Ja, ik word begunstiger

Kruis aan/vul in: Of:

2 euro p/mnd.

.... euro per jaar

3 euro p/mnd.

5 euro p/mnd.

10 euro p/mnd.

.... euro p/mnd.

Handtekening:

Ja, ik ga akkoord met de voorwaarde dat het aangekruiste bedrag periodiek automatisch wordt afgeschreven, tot 30 dagen na schriftelijke wederopzegging van mijn kant.

**BON UITKNIPPEN EN IN GESLOTEN ENVELOP (zonder postzegel) NAAR:
DEP. EVANGELISATIE, ANTWOORDNUMMER 400 2160 WB LISSE.**

